

Zwarte Piet: hoe pakt dat uit?

Het is weer Sinterklaastijd en ook het onderwijs ontkomt niet aan de discussie over Zwarte Piet. Het College voor de Rechten van de Mens adviseert om Piet te ontdoen van ‘discriminatoire elementen’, zoals kroeshaar, oorringen, dikke rode lippen, zwart gezicht en de gezagsverhouding met Sinterklaas. Wat doen de scholen? Hoe pakt Piet uit? De redactie van Naar School! peilde de stand van zaken.



TEKST: KARIN VAN BREUGEL

BEELD: SHUTTERSTOCK & PIXABAY, RIA DIERIKX

‘Niets veranderen’

Cees Corstanje, voorzitter CvB Archipel Scholen (Zeeland)

‘Op onze achttien scholen is met ouders en personeelsleden over dit onderwerp gesproken. We zijn van mening dat Sinterklaas een kinderfeest is en vooral ook moet blijven. We houden ons daarom verre van de discussie over discriminatie. Sinterklaas en Zwarte Piet houden de verschijningsvorm die we al decennialang kennen. Overigens is dit geen dogmatisch standpunt. Onze scholen krijgen alle ruimte om er flexibel mee om te gaan als ze daar aanleiding toe zien. Ze volgen in het algemeen het Sinterklaasjournaal, dat vorig jaar een heel onconventionele koers koos. Als dat dit jaar ook gebeurt, gaan we daar ongetwijfeld iets van terugzien in de manier waarop onze scholen Sinterklaas vieren.’

‘Wederzijds respect en begrip’

Huub van Blijswijk, voorzitter CvB Stichting BOOR (Rotterdam)

‘Scholen kennen een behoorlijke mate van autonomie. Als bestuur moeten we dus niet bepalen hoe zij het Sinterklaasfeest invullen, dat kunnen ze uitstekend zelf. Veel schooldirecteuren hebben echter wel behoefte aan heldere informatie vanuit het bestuur. Zij worden in de media geconfronteerd

met pittige discussies over dit onderwerp en willen het gesprek binnen hun eigen school goed managen. Daarom hebben we een intern memo opgesteld, waarin we het advies van het College voor de Rechten van de Mens over deze kwestie toelichten. Wij vragen scholen met klem om dit advies mee te nemen.

De meeste scholen zullen dit onderwerp bespreken met ouders en leerkrachten. Wij roepen voor- en tegenstanders op om wederzijds begrip en respect te hebben voor elkaars standpunt. De uitkomst van de discussie zal per school verschillen. In de praktijk zullen veel scholen meegaan met het Sinterklaasjournaal. Als daar bijvoorbeeld pimpelpaarse Pieten te zien zijn, krijgt dat ongetwijfeld zijn weerslag op de scholen.’

‘Over drie jaar neutrale Pieten’

Wiely Hendricks, voorzitter CvB De Haagse Scholen

‘Wij hebben ons bij onze morele afweging in deze kwestie laten leiden door het College voor de Rechten van de Mens - hét orgaan voor discriminatievraagstukken. Als openbare scholen hebben we een extra zorg voor een discriminatievrije omgeving, vind ik. De gezamenlijke schoolbesturen in Den Haag hebben besloten om de figuur van Zwarte

▼ Sinterklaas is bijna overal nog aangekomen met zwarte Pieten.



'Scholen volgen het Sinterklaasjournaal'

Piet geleidelijk te laten veranderen. Uiteindelijk wordt Piet op alle Haagse scholen ontdaan van de discriminatoire elementen die het College benoemt en in de toekomst hebben we alleen nog maar neutrale Pieten. Dit standpunt krijgt positieve reacties, maar roept ook veel weerstand op. Daarom is het goed dat de overgang geleidelijk gaat. Scholen kunnen daar maximaal drie jaar voor uittrekken. In de praktijk zullen er scholen zijn die dit jaar al direct overstappen op een andere verschijningsvorm, met bijvoorbeeld blauwe en groene Pieten. Andere scholen laten dit jaar bijvoorbeeld alleen de gouden oorringen en rode lippen vervallen.'

'Professionele dialoog op schoolniveau'

Hans Tijssen, voorzitter CvB ATO-Scholenkring

'Ons onderwijs is voor iedereen toegankelijk, we staan middenin de pluriforme maatschappij. Omdat we actief pluriform



Vooralsnog weinig verandering

Ondanks alle discussie in het land verandert Zwarte Piet nog nauwelijks van kleur, zo blijkt uit een onderzoek van dagblad AD in 262 gemeenten. In 86 procent van die gemeenten bleef Piet bij de intocht gewoon zwart of bruin. Als reden werd vaak opgegeven dat de discussie op lokaal niveau niet speelt.

'Roetpieten'

Slechts 6 procent van de door het AD onderzochte gemeenten introduceerde dit jaar nieuwe varianten op de figuur van Piet. Meestal kozen ze voor een toevoeging van 'roetpieten', die onder de zwarte vegen zitten door hun schoorsteenklussen. Slechts enkele gemeenten kozen voor pieten in andere kleuren. Overigens zijn niet alleen de grote steden Amsterdam, Utrecht en Den Haag veranderingsgezind, maar ook kleinere plaatsen zoals Gouda (stroopwafelpieten), Winterswijk (Mondriaanpiet) en Pijnacker-Nootdorp (bontgekleurde pieten). Dat blijkt uit de 'Grote Pietatlas' die AD publiceerde en die op de website www.ad.nl te zien is.

Opmaat

De krant laat ook enkele experts aan het woord in reactie op het onderzoek. Zij zien de eerste kleine aanpassingen als een opmaat naar vernieuwing van Zwarte Piet. Maar het zal heel langzaam gaan en nog 15 tot 20 jaar kunnen duren, voorspellen zij, omdat het hier gaat om een ingesleten traditie. Die verander je niet zomaar.

'Het zal nog zeker 15 jaar duren voor Piet vernieuwd is'

zijn, vind ik dat de schooldirecteuren de Pietendiscussie in eigen huis moeten voeren, met het team en met de ouders. Op basis daarvan bepalen zij met elkaar een standpunt. Als bestuur nemen we in deze discussie dus geen standpunt in. Dat geldt overigens voor alle schoolbesturen in Den Bosch.

Ik begrijp van de scholen dat het onderwerp zeker leeft bij ouders. De inhoud van de professionele dialoog zal per school verschillen. Op een Brede Bossche School, met veel achterstandsleerlingen en een mooie mix van culturen, hoor je wellicht andere geluiden dan op een geheel witte school. Ook de uitkomst van de dialoog zal niet overal hetzelfde zijn. Op de ene school zien we straks misschien de traditionele Piet, terwijl op andere scholen allerlei gekleurde Pieten hun opwachting maken.' ◀